

Відповідальність за свої вчинки **О.О. Рижко, класний керівник 36 групи**

Мета: навчити учнів оцінювати власний рівень відповідальності у різних сферах життєдіяльності;
розвивати почуття відповідальності за свої вчинки;
виховувати колективізм, товариськуність.

Вступне слово

Сьогодні ми поговоримо про почуття відповідальності. Ця виховна година допоможе вам навчитися відповідати за свою поведінку і робити обґрунтований вибір замість того, щоб діяти імпульсивно.

На дошці написати слово „залежність”. Учні пояснюють, чому немовля залежить від дорослих. Відповіді записують у колонку під назвою „Залежність”.

Коли ви були немовлятами, повністю залежали від інших людей. Ви підросли, ставали більш самостійними, і ваша залежність від інших потрохи зменшувалася. Згодом ви станете зовсім дорослими і повністю відповідатимете за свої вчинки та їх вплив на інших людей. Чи відчуваєте ви себе готовими нести відповідальність за інших ?

Обговорення

Групі пропонується для обговорення п'ять принципів відповідальності, кожного разу запитуючи чи готові вони сьогодні взяти на себе таку відповідальність.

1. Я несу відповідальність за свої дії: за правильні вчинки я отримую нагороду, а за неправильні – покарання. Я маю визнавати свої помилки і не перекладати власну провину на інших.
2. Я несу відповідальність за своє навчання: ніхто не повинен робити за мене те, що я здатен зробити сам.
3. Я несу відповідальність за шанобливе ставлення до інших людей.
4. Я несу відповідальність за порядок у своєму місті, країні та в усьому світі.
5. Я несу відповідальність за дбайливе ставлення до довкілля та збереження його для майбутніх поколінь.

Висновок: за свої сьогоднішні вчинки ми відповідаємо у майбутньому.

Обмін думками

Учні порівнюють як плаває по річці корабель та зірваний вітром листок. У якій ситуації корабель може плисти як листок?

Підведення підсумку

Ви можете прожити свої юні роки подібно кораблю, що пливе по річці, або зірваному листку. Корабель сам вибирає плисти йому за течією чи проти. У нього є вибір. Осінній листок пливе за течією, вибору у нього нема.

Отже: „Хто я: творець свого майбутнього чи самотній листок, який несе течія ”

Дії, що демонструють прийняття відповідальності (Робота у групах)

Своїми вчинками ви вже неодноразово доводили, що маєте почуття відповідальності.

Обговоріть у групах приклади, що демонструють серйозне ставлення до навчання, допомогу по дому та презентуйте свої варіанти.

Сфера особистої відповідальності.

Відповідальність за свої вчинки триває протягом усього життя. Люди з різним рівнем почуття відповідальності вміють контролювати своє життя і свою поведінку.

Прийняття відповідальності – нелегка робота. Ми несемо відповідальність за кожен з п'яти сфер життєдіяльності людини: фізичну, інтелектуальну, емоційну, соціальну і духовну. (Ці сфери записуються на дошці у колонки. Учні наводять приклади до кожної).

Фізична сфера:

- а) відпочивати та займатися спортом з власної ініціативи;
- б) утримуватися від дошлюбних статевих зв'язків.

Інтелектуальна сфера:

- а) розвивати корисні вчинки навчання та читання;
- б) з метою задоволення власної допитливості вивчати поглиблено тему, яка тебе цікавить.

Емоційна сфера:

- а) так висловлювати свої негативні емоції, щоб не ображати інших;
- б) з гідністю сприймати компліменти.

Соціальна сфера:

- а) визнавати власні помилки і просити пробачення;
- б) Уважно вислуховувати інших.

Духовна сфера:

- а) навчитися краще розуміти себе;
- б) володіти системою духовних цінностей: доброта, правдивість, любов, чесність, мудрість...

Індивідуальна робота учнів

Учні оцінюють себе по п'яти сферах (за п'ятибальною системою) і визначають, до якої категорії вони наближаються – „активного творця” чи „осіннього листка”.

Як король втратив свою вечерю. Військо під проводом короля Альфреда зазнало поразки у кількох битвах з датськими загарбниками. Воїни, шукаючи порятунку, розбіглися у різні сторони. Сам Альфред переодягнувся пастухом і кілька днів блукав по лісу.

Нарешті він дістався хатини, де мешкали лісоруб з дружиною. На той час Альфред дуже зголоднів. Він постукав у двері, попросив повечеряти і трохи перепочити.

Дружина лісоруба не впізнала короля. Вона пошкодувала пастуха і погодилась нагодувати його. „Заходь, - сказала вона, - Я саме печу пироги. Зараз мені потрібно видіти корову, ати доглянь за пирогами. Я повернуся і ми разом повечеряємо”.

Альфред подякував жінці і погодився доглянути за пирогами. Дружина лісоруба пішла, а Альфред дивився на вогонь і згадував свою поразку на полі битви. Він заглибився в сумні роздуми і не помітив, як дим з печі наповнив хатину, а від пирогів залишились лише чорні вуглики.

Коли жінка повернулася, почала кричати: „Ледацюго, ти не доглянув пироги і ми усі залишилися без вечері! Ти хотів їсти, проте й пальцем не поворухнув, щоб вчасно витягти їх з печі!”

Альфред мовчав. Йому було соромно.

В той час з лісу повернувся лісоруб. Він одразу впізнав короля і наказав дружині замовкнути. „Це ж сам король!” – вигукнув він.

Бідна жінка страшенно перелякалася. Вона впала на коліна і благала прощення.

Король попросив її підвестися і сказав: „Не треба вибачатися, ти все зробила правильно. Я пообіцяв доглянути пироги, а вони згоріли. Кожен, хто бере на себе відповідальність, повинен відповідати за свої дії незалежно від того, йдеться про велику чи малу справу. Я не впорався з цим, але даю слово, що більше таке не трапиться ніколи”.

Альфред покинув хатину лісоруба, щоб почати збирати своє військо і невдози звільнив Англію від датських загарбників.

Обговорення. Проаналізуйте поведінку короля. Коли саме він нагадував вам листок, що пливе за течією, а коли корабля? Чому однаково важливо приймати на себе відповідальність і за великі, і за малі справи?

Заключення

Кожна людина від дитини до короля повинна нести відповідальність за свої вчинки, якщо вона прагне бути творцем свого майбутнього. Цього можна досягнути, якщо завжди відповідати за власну поведінку та власні вчинки. Тільки за таких умов ви можете зробити вільний вибір, досягти своєї мети і відкрити для себе нові можливості, замість того, щоб це за вас вирішував хтось інший.